

HEMISFÈRIC

CIUTAT DE LES ARTS I LES CIÈNCIES
VALÈNCIA

GUIA DEL
PROFESSORAT

AMAZON
ADVENTURE

Materials Didàctics

Tribus

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
veu

LA CIUTAT
DE LES ARTS I LES CIÈNCIES

www.cac.es/educacio

Fotografia extreta d'Amazon Adventure: Mundurukú es reuneixen al voltant del foc

Les tribus natives en *Amazon Adventure*: Un temps de canvi

Henry Bates va passar 11 anys transformadors al Brasil, des de 1848 fins a 1859, on va conèixer moltes tribus al llarg del riu Amazones. Aquests nadius van ensenyar a Bates a adaptar-se a la selva tropical salvatge i, a canvi, van tindre l'oportunitat d'aprendre sobre la vida més enllà de l'Amazones. Va ser un temps de canvi. Amb menys guerres entre tribus, els homes joves van deixar les seues llars a la recerca d'oportunitats de treball en el comerç fluvial i a les serradores. Algunes d'aquestes tribus eren les Camúta, Mauhé, Tacúna, Shumánas, Jurís, Passés, Caishaná, Cucáma, Marauá i Mundurukú.

La tribu Mundurukú en particular tenia una curiositat que rivalitzava amb la de Bates. Per exemple, durant una de les seues visites, van insistir que els mostrara els centenars de pàgines del *The Pictorial Museum of Animated Nature*, llibre que portava a tots els llocs durant el seu viatge.

Els dibuixos d'animals i petites curiositats, com ara conques i fòssils de tot el món, van capturar la imaginació de la tribu Mundurukú.

Es van utilitzar còpies originals dels dos volums del llibre per a *Amazon Adventure*. La pel·lícula se centra en aquesta tribu perquè Bates va descriure les trobades que va tindre amb tots els detalls en el seu llibre *The Naturalist on the River Amazons*, publicat en 1863.

Fotografia extreta d'Amazon Adventure: "Yara", la filla del cap, vist roba tradicional de les dones Mundurukú, asseguda al costat de Bates.

La tribu Mundurukú

En el segle XVI, durant els primers anys de colonització portuguesa, la tribu Mundurukú dominava culturalment la vall de la regió del riu Tapajós, llavors coneguda com a Mundurukânia. Ells es deien “Wuy jugu”, que significa “nostre, la nostra gent”. Els Parintintin, una altra tribu, els va anomenar “Mundurukú”, que significa “formigues roges”, perquè lluitaven en grans grups. La tribu Mundurukú era coneguda pels seus tatuatges i el treball amb plomes, des de pentinats fins a ceptres. Utilitzaven suc de la fruita genipa per a fer les línies fosques dels tatuatges. Es creu que els Mundurukú són els indígenes més tatuats de les tribus que viuen a l'Amazones en aquell moment.

L'actor Begê Muniz, que interpreta Tando, porta un tatuatge de cua de peix en el llavi i un altre en espiral en el muscle, que mostren els seus orígens parintintins.

La Tribu Parintintin

Tando, el company principal de Bates, és un aborígen Parintintin mestís. Oficialment, ell és un “mameluco”, la qual cosa significa que tenia un progenitor Parintintin i un altre no natiu. Els Parintintin viuen a l'Amazones i es diuen a ells mateixos “Kagwahiv”, que significa “la nostra gent”. També se'ls denomina com a “boques negres” a causa dels seus tatuatges en les comissures dels llavis. A mesura que envellien, es dibuixaven més línies en les seues cares per a indicar edat, saviesa i estat. El tatuatge simple de Tando representa la seua joventut. De la mateixa manera que els Mundurukú, es fan aquests tatuatges amb suc de la fruita genipa.

De *Amazon Adventure*: el cap de Mundurukú usa moltes plomes vistoses per a indicar el seu alt estatus

Idiomes en *Amazon Adventure*

Bates va aprendre a comunicar-se en molts idiomes durant el seu viatge; en la pel·lícula l'escoltarem, a ell i a Tando, parlar portugués, mundurukú i lingua geral. Ambdós, mundurukú i lingua geral, són d'una família lingüística més gran anomenada “Tupi”. La lingua geral (també coneguda com a “nheengatu”) no era un idioma parlat pels pobles aborígens del Brasil. Va nàixer després que els portuguesos arribaren per primera vegada en 1500, del contacte entre els pobles blancs i nadius, a través del matrimoni dels primers colons amb les dones indígenes i l'augment del comerç fluvial. La lingua geral es va convertir ràpidament en el llenguatge comú utilitzat per els exploradors que viatjaven riu amunt per a comunicar-se amb les tribus que van conèixer. Tot i que no és tan popular com el portugués, la lingua geral encara s'usa al Brasil hui dia. Un altre llenguatge universal en *Amazon Adventure* és el de la música. Els Mundurukú, en particular, tenien una cultura ricament lírica amb un repertori vast de cançons i poemes tradicionals sobre la naturalesa i les estrelles. Tocaven diàriament flautes de Pan fetes de bambú, i els homes tocaven trompetes durant els rituals, els quals es mostren en la pel·lícula.

De *Amazon Adventure*: dos actors nadius visten roba cerimonial de Mundurukú.

Paraules en Mundurukú

Xipat [sh-ee-pat] = Tot bé
Obure [oh-b-uh-é] = El meu amic
Parawa [Par-ah-wah] = Guacamai

Paraules en Lingua Geral

Yasú ana! [Ja swāna] = Afanya't!
Maã taã kwaá? = Què es?
Intíkuri xaxari indé = No et deixaré

www.amazonadventurefilm.com